

FISKERIDIREKTORATET

Handlingsplan 2017

ORDNINGEN MED FISKEFORSØK
OG UTVIKLINGSTILTAK

Innhold

1	Formål og virkeområde	4
2	Budsjett og administrative forhold	5
3	Mål for 2017	5
3.1	Opprensning av tapte fiskeredskaper, redusert spøkelsesfiske og økt mulighet for egen gjenfinning av fiskeredskap som er gått tapt.	5
3.2	Bruk av mer selektive fiskeredskaper for å unngå utkast og uønsket fiskedødelighet.6	
3.3	Kartlegging av den reelle fangstsammensetningen i ulike fiskerier, og andre undersøkelser for blant annet å sikre at reguleringer iverksettes og at fisket gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.	6
4	Nærmere om prosjekt som vil bli iverksatt i 2017	7
4.1	Opprensning av tapte fiskeredskaper	8
4.2	Elektronisk innmelding av tapte fiskeredskap	9
4.3	Enklere gjenfinning av tapte fiskeredskaper (fortrinnsvis garn) gjennom stedsangivelse på havbunnen	9
4.4	Spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr - utvikle løsninger for å gjøre teiner generelt «ufiskbare» etter tap.	11
4.5	Reduksjon av skade på kongekrabbe under fangst.	12
4.6	Videreutvikling av «Trygg – rist» tilpasset rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak, samt kartlegging av artssammensetning i fisket etter reker innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene	13
4.7	Prosjektstøtte for utvikling av ny teknologi for maskinell sortering av dyphavsreker (<i>Pandalus borealis</i>) og hvitreker (glassreker)	15
4.8	Utsortering av yngel, med hovedvekt på fiskeyngel, i fiske med reke trål nord om N62°. 16	
4.9	Funksjonstesting av sorteringsristsystem i fiske med pelagisk trål etter sild i Skagerrak	17
4.10	Kartlegging av artssammensetning og lengdefordeling i industrifisket med småmasket trål etter målartene øyepål og kolmule.	18
4.11	Utprøving av flyndresnurrevad som er konstruert for ikke å fange torsk og hyse. ...	19
4.12	Oppfølging av utvikling i et norsk fiske etter mesopelagisk fisk i Norskehavet og Atlanterhavet.	20
4.13	Oppfølging/ observasjon av gjennomføring og resultat fra pelagiske prosjekt relatert til overlevelse/ dødelighet i notfiske samt en mer felles praksis for slipping.	21
4.14	Prosjektstøtte for å undersøke kommersiell utnyttelse av sjøpølse.	21
4.15	Prosjektstøtte for estimering av utkast i det norske rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak	21
4.16	Prosjektstøtte for ål	22
4.17	Prosjektstøtte for leppefisk.	23
4.18	Prosjektstøtte seleksjon teiner.	24
4.19	Prosjektstøtte for pigghå.	25

4.20	Prosjektstøtte for blålange.	25
4.21	Prosjektstøtte for uer (<i>Sebastes norvegicus</i>)- kunnskapsinnhenting for gjenoppbygging av bestanden.	26
4.22	Prosjektstøtte for artsidentifisering av skater og rokker i norsk fiskeristatistikk	27
4.23	Prosjektstøtte for å kartlegge og kvantifisere urapportert ikke- landet fangst av kommersielle og ikke- kommersielle arter i norske fiskerier.....	28
4.24	Prosjektstøtte kysttorsk sør – genetisk kartlegging av torskebestanden i Oslofjorden og vurdering av hvorvidt det fremdeles rekrutterer fjordtorsk i Færder- / Ytre Hvaler nasjonalparker (driftsstøtte til prosjektet «Krafttak for kysttorsken»).	29
5	Finansiering av de enkelte prosjektene	30
6	Avsluttende kommentarer:	30

1 Formål og virkeområde

Formålet med ordningen er å fremme utviklingen i norsk fiskerinæring som kan bidra til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskeressursene.

Ordningen skal i hovedsak støtte tiltak med vekt på økt verdiskapning for næringen generelt og for flåten spesielt, som det ikke er naturlig at næringen og forskning ser som arbeidsoppgave. Prosjekt av ren forskningsmessig karakter faller utenfor ordningen.

Tiltak som støttes skal ha en generell nytteverdi for fiskerinæringen. Støtte ytes i form av tilskudd. Ordningen omfatter ikke støtte til investeringer i bygg, utstyr mv. (fysiske investeringer). Investeringer kan dog tas med i beregningsgrunnlaget for støtte når investeringer inngår som ledd i utprøving av ny teknologi, eller innføring av teknologi som ikke tidligere har vært i vanlig bruk i norsk fiske.

Ordningen skal så langt det er mulig søke å koordinere sin virksomhet med andre utviklingstiltak og forskning som har relevans for ordningens virkeområde.

Støtte over ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak skal fortrinnsvis gå til tiltak innenfor følgende hovedområder:

- Miljørelatert virksomhet, for eksempel opprensning av tapte fiskeredskaper (herunder tapte garn) og beskyttelse av korallrev for å hindre ressursødeleggelse og miljøskadelige virkninger av fisket.
- Veiledning og bistand, for blant annet å sikre at reguleringer iverksettes og fiske gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.
- Utprøving av fiske- og fangstmetoder for regulerings- og kontrollformål, for blant annet å kunne ivareta enkelte næringsrelaterte forvaltningsoppgaver i forhold til utprøving og innføring av ny og mer effektiv teknologi.
- Fiskeforsøk, hvor blant annet formålet kan være å undersøke mulighetene for kommersiell utnyttelse av lite utnyttede arter.

Støtte over ordningen avstemmes mot føringer gitt i Statsbudsjettet og tildelingsbrev for 2017, samt prioriterte utviklingstiltak i henhold til Fiskeritabellen.

2 Budsjett og administrative forhold

Disponible midler for 2017:

Forskjell i inntektskrav og utgiftsbevilgning	kr	2.881.000,-
<u>Andel av forskningsavgift for 2017</u>	<u>kr</u>	<u>13.000.000,-</u>
<u>Sum disponibelt til nye prosjekter i 2017</u>	<u>kr</u>	<u>15.881.000,-</u>

Fra og med 2014 skal forskningskvoter som hovedregel ikke lenger tildeles for finansiering av forskning, overvåking eller praktiske fiskeforsøk. Regimet med forskningskvoter skal fra 2014 finansieres gjennom inntekter fra en forskningsavgift på førstehåndsomsetningen av villlevende marine ressurser.

Prosjekt som gis støtte over ordningen kan gis forskuddsutbetaling i takt med utviklingen i prosjektene. Sluttrapport og sluttregnskap må imidlertid foreligge innen 15. desember det året bevilgningene er gitt.

For 2017 fremgår organisering av ordningen av Statsbudsjettet 2017- tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet. Her fremgår det blant annet at det er knyttet merinntektsfullmakt til denne posten på budsjettet, og at Nærings og fiskeridepartementet med dette delegerer fullmakten til Fiskeridirektoratet. I henhold til dette er Fiskeridirektøren ansvarlig for bevilgninger foretatt til dette formål.

Fiskeridirektoratet vil rapportere ordningens virksomhet til Nærings- og fiskeridepartementet ved de ordinære rapporteringssystemer.

3 Mål for 2017

3.1 Opprensning av tapte fiskeredskaper, redusert spøkelsesfiske og økt mulighet for egen gjenfinning av fiskeredskap som er gått tapt.

Arbeidet med opprensning av tapte fiskeredskaper har pågått siden starten på 1980 tallet. Det er tatt opp ca. 20.000 garn fra havbunnen (nærmere 600 km) samt betydelige mengder med andre fiskeredskaper. Mengden av fiskeredskap som tas opp fra havbunnen per tokt har variert noe fra år til år , men er samlet sett relativt høyt. Dette viser behovet for at arbeidet med opprensning av tapte fiskeredskaper opprettholdes.

Arbeidet med opprensning av tapte fiskeredskaper har en overordnet målsetning om å ta opp så mye tapte fiskeredskaper som mulig fra havet innenfor prioriterte områder innenfor disponibel tidsramme. Formålet er å bidra til redusert skjult beskatning (spøkelsesfiske) på fiskeressursene på en uetisk måte, redusere faren for fastheking i tapte redskaper som står igjen på havbunnen, samt å redusere generell forsøpling av havet.

Gjennom arbeidet med tap av garn rettes det også fokus på hvordan arbeidet med gjenfinning/ lokalisering kan gjøres mer effektivt, slik at andelen tapte garn i større grad kan tas opp for

egen hånd av den som taper redskapene. Dette arbeidet har vært utfordrende og tatt lengre tid enn antatt. Målrettet arbeid gjør at man nå nærmer seg et produkt.

En økning i bruk av teiner de siste årene, samt økt kunnskap om effekt av spøkelsesfiske med teiner bidro til at Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet satte i gang et prosjekt i 2016 som primært har som formål å utvikle mulige løsninger for å gjøre teiner ufiskbare etter at de er tapt. Det finnes flere slike løsninger i markedet, men uttesting på fiskefeltene har vist seg helt nødvendig av hensyn til å teste ut produktkvalitet og tilpasning av løsninger til bruk under «norske forhold».

3.2 Bruk av mer selektive fiskeredskaper for å unngå utkast og uønsket fiskedødelighet.

I henhold til retningslinjene i Nærings- og fiskeridepartementets tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet for 2017 fremgår det blant annet at Fiskeridirektoratet skal bidra til bruk av mer selektive fiskeredskaper for å unngå utkast og uønsket fiskedødelighet, herunder i rekefisket i sør. Arbeidet med mer bruk av selektive fiskeredskaper er også høyt prioriterte utviklingstiltak knyttet til Fiskeritabellen.

Spesielt har områdene Nordsjøen og Skagerrak hatt fokus de siste årene for å sikre et bedre beskatningsmønster for bunnfisk og skalldyr. Utkast av småreker i Nordsjøen og Skagerrak ble satt på dagsorden i 2014, og siden da er det iverksatt flere tiltak for å bedre forvaltningen mot et bedre og mer bærekraftig rekefiske i disse områdene. Bruk av selektive innretninger har hatt høy fokus og per dato er en kommet frem til løsninger som kan anvendes om bord i de minste reketrålerne. For å tilpasse disse selektive innretningene til bruk om bord i de største reketrålerne er det imidlertid en del justeringer som må til før de anses som optimale løsninger som tas i bruk. Dette vil det bli arbeidet videre med i 2017.

I Barentshavet, og i de kystnære områdene i nord (kystrekefisket) vil en også ha høy fokus på å finne frem til selektive løsninger i rekefisket. Problemstillingen her har i hovedsak vært relativt høy innblanding av yngel og småfisk i fangstene i enkelte perioder og områder. Næring, forskning og forvaltningen vil i et nytt samarbeid finne frem til redskapsforsøk som skal utføres i tiden fremover.

3.3 Kartlegging av den reelle fangstsammensetningen i ulike fiskerier, og andre undersøkelser for blant annet å sikre at reguleringer iverksettes og at fisket gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.

For å kunne innføre eventuelle nye tekniske reguleringer om redskaper er det viktig at beslutninger tas på best mulig dokumentert grunnlag. Med tanke på å få til en bedre analyse av den reelle fangstsammensetningen i fisket med småmasket trål etter øyepål og kolmule legges det opp til et system med prøvetaking om bord for å kartlegge arts- og størrelsessammensetning i enkelte områder og perioder. Disse undersøkelsene vil bli utført om bord i trålere som bruker sorteringsrist, og om bord i trålere som ikke benytter denne teknologien. Undersøkelsene skal foregå i Norges økonomiske sone (NØS).

For flere bestander som høstes kommersielt er den totale ressursoversikten begrenset. Blant annet er det liten kunnskap om størrelsen på utkast i enkelte fiskerier, som rekefisket i sør. For arter som er mindre økonomisk viktig er ressursforskningen begrenset og det meste av informasjon om bestandene kommer fra fiskeriene selv. Flere av disse artene er i en kritisk situasjon hvor det er satt sterke begrensninger i kommersiell utnyttelse av disse artene. Prosjektstøtte over ordningen er derfor svært viktig for å kunne innhente mer informasjon som gjør forvaltningen i stand til å iverksette riktige forvaltningstiltak.

4 Nærmere om prosjekt som vil bli iverksatt i 2017

I kapittel 1 vises det til at støtte over ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak skal fortrinnsvis gå til tiltak innenfor 4 hovedområder. Denne planen omfatter 24 prosjekt som fordeler seg slik på de ulike hovedområdene:

- Miljørelatert virksomhet, for eksempel opprensning av tapte fiskeredskaper (herunder tapte garn) og beskyttelse av korallrev for å hindre ressursødeleggelse og miljøskadelige virkninger av fisket.

Prosjektene under dette hovedområdet er beskrevet i 4.1, 4.2, 4.3, 4.4

- Veiledning og bistand, for blant annet å sikre at reguleringer iverksettes og fiske gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.

Prosjektene under dette hovedområdet er beskrevet i 4.10, 4.15, 4.16, 4.17, 4.19, 4.20, 4.21, 4.22, 4.23, 4.24

- Utprøving av fiske- og fangstmetoder for regulerings- og kontrollformål, for blant annet å kunne ivareta enkelte næringsrelaterte forvaltningsoppgaver i forhold til utprøving og innføring av ny og mer effektiv teknologi.

Prosjektene under dette hovedområdet er beskrevet i 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.11, 4.13 og 4.18.

- Fiskeforsøk, hvor blant annet formålet kan være å undersøke mulighetene for kommersiell utnyttelse av lite utnyttede arter.

Prosjektene under dette hovedområdet er beskrevet i 4.12 og 4.14.

Som vi ser av oversikten er det prosjekter fordelt på alle hovedområder. De enkelte prosjektene er beskrevet nedenfor.

4.1 Opprensning av tapte fiskeredskaper.

Betydelige mengder garn som er mistet under fiske blir fjernet gjennom opprensning. I tillegg blir det tatt opp betydelige mengder andre fiskeredskaper som teiner, liner, snurrevad, not, trålvaier, anker, dregger o.lign. Hovedformålet med dette arbeidet er å få ryddet fiskefeltene for primært tapte garn for å hindre skjult beskatning på fiskeressursene. Erfaringene har vist at opprensning generelt sett utover fokus på garn også er viktig av hensyn til å fjerne andre tapte redskaper som representerer en ny fare for ytterligere fastheking med påfølgende nye tap. Foruten om fokus på skjult beskatning av fisk og skalldyr utgjør disse tapene også en forsøpling av det marine miljøet. De siste årene har forsøpling av havmiljøet hatt en økende oppmerksomhet så vel nasjonalt som internasjonalt.

De siste 5 årene har det årlig blitt tatt opp litt i underkant av 1000 tapte garn per år. Totalt siden en startet opp med denne opprensningen i 1980 er det tatt opp nærmere 20.000 garn, samt betydelige mengder av andre fiskeredskaper. I 2016 startet opprensningen opp i Finnmark mens områdene var stengt for fiske etter kongekrabbe under bestandsestimering. Dette viste seg å være en optimal tid å rydde i, og gav et svært godt resultat med hensyn på opptak av tapte teiner. Årets opprensning av tapte fiskeredskaper vil bli lagt opp etter samme mal. Tilgjengelighet på områder å kunne utføre sokningen er svært viktig for et godt resultat. I det vestlige området hvor det ikke var stengt for teinefiske ble derfor resultatet dårlig med hensyn på opptak av tapte teiner. Vi vil derfor oppfordre næringen til en løsning hvor også dette området kan stenges for en kortere periode under opprensningstoktene. En vil minne om at det aldri har vært gjennomført en ordentlig opprensning etter teiner i de vestligste områdene på tross av et relativt intensivt fiske med teiner i flere år. Deretter vil opprensningen pågå sørover på prioriterte områder etter at blåkveitesesongen er avsluttet.

Til å utføre oppdraget med sokning etter tapte fiskeredskaper vil det bli leid inn et fartøy rigget for å kunne utføre tråling. Fartøyet vil bli rigget med egnet sokneutstyr. Det er viktig at fartøyet er tilstrekkelig stort og har en utrustning som minimaliserer tidsavbrudd for værforhold og kan håndtere alt sokneutstyr innenfor HMS kravene for mannskap og toktpersonell, samt at fartøyet har god lagerplass. Rigging og bruk av sokneutstyret tilpasses topografi og fangstmål. Sokningen er et tidkrevende arbeid som krever god dialog med fiskerne.

Prosjektet er miljørelatert og bidrar til å redusere skjult beskatning på ulike fiskearter og skalldyr. Det har også en forebyggende effekt da opptak av tapte fiskeredskaper reduserer faren for at det oppstår ytterligere «fastheking», med påfølgende tap av fiskeredskap.

Alt som tas opp av garn, tau, line og not leveres til Norsk fiskeriretur (Nofir AS) for gjenvinning gjennom et samarbeidsprosjekt.

For 2016 fremmet Norges Fiskarlag at det var ønskelig med en resultatpresentasjon i Fiskeridirektoratets eksisterende kartverktøy (tilgjengelig på vår webside). Av praktiske årsaker lot dette seg ikke gjennomføre med toktresultat fra 2016. Dette vil imidlertid være på plass for publisering av toktresultat for 2017.

Budsjett: kr 4.000.000,-

4.2 Elektronisk innmelding av tapte fiskeredskaper.

Frem til nå har tilnærmet all informasjon om tapte fiskeredskaper og områder som bør ryddes blitt meldt til kystvakten via telefon. Denne muligheten bør opprettholdes. Selv om det er krav til at tapte fiskeredskaper skal meldes til Kystvaksentralen, økes den totale tapsmengden med ca. 30 % ved informasjonshenting gjennom andre kanaler i forkant av opprenskingstoktet. Dette viser et dokumentert forbedringspotensiale. Av erfaring vet vi at terskelen kan være høy for å ringe til myndighetsetater for slike meldinger.

Fartøy over 15 meter har anledning til å melde fra om tap av fiskeredskaper elektronisk gjennom ERS. Krav til rapportering av tapte fiskeredskaper (utøvelsesforskriften § 78) krever imidlertid at dette skal meldes til Kystvaksentralen, og i tillegg er den overveiende andelen av tapene fra fiskeflåten under 15 meter som ikke er underlagt krav om ERS. Således har denne rapporteringsmuligheten liten effekt og den er svært lite brukt.

Over tid er det etablert en svært god dialog mellom fiskere og personell ved Kystvaksentralen, noe vi ønsker å bygge videre på med hensyn på å etablere en mulighet for at fiskerne kan rapportere fiskeredskaper tapt gjennom en elektronisk løsning.

På oppdrag fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) er Sintef Ocean og Kystvaksentralen m.fl. inne i en avsluttende testfase med en nyutviklet app for rapportering av faststående fiskeredskaper til Kystvaksentralen. I uke 3 ble det avklart at innholdet i denne appen kan utvides til også å inneholde en funksjon for å melde tap av fiskeredskaper. Tillatelse for å utvikle dette er innhentet fra FHF, som app eier. Dette arbeidet vil bli utført i en prosess mellom Kystvaksentralen, Sintef og Fiskeridirektoratet.

Så langt har ikke manglende tapsmelding avstedkommet noen reaksjon fra verken Fiskeridirektoratet eller Kystvakten, men vi har holdt en oppfordrende linje. Vi mener denne ordningen som Kystvakten og fiskerimyndighetene har gjennom gode og tilgjengelige rapporteringskanalener, samt årlig opprensning er svært god og stiller lave krav til fiskerens bidrag. Således ligger det implisitt en forventning om at en økt andel av tap meldes og forhåpentligvis vil appen bidra til dette. Det vil bli vurdert å legge til rette for en brukerundersøkelse for å kunne måle dette bedre.

Budsjett:

kr 300.000,-

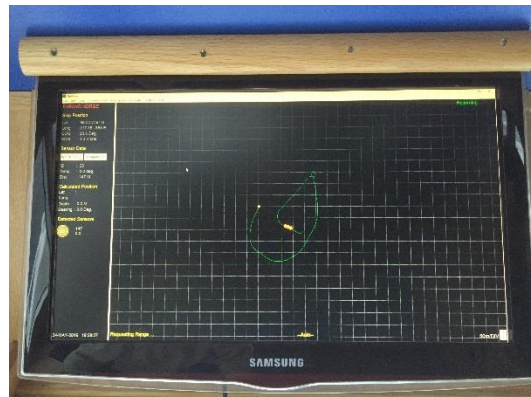
4.3 Enklere gjenfinning av tapte fiskeredskaper (fortrinnsvis garn) gjennom stedsangivelse på havbunnen.

Lang erfaring fra opprenskingsarbeidet viser at fiskerne har vanskeligheter med å lokalisere en garnlenke eller andre fiskeredskaper på havbunnen selv om «setteposisjon» eller «avslutningsposisjon» er kjent. Dette vanskeliggjør arbeidet med egen gjenfinning for å raskt kunne fjerne tapte redskaper. Erfaring fra årlige opprensningstokt viser også at det er

utfordrende å finne redskaper som er meldt tapt, spesielt på større dyp eller redskaper med mindre utstrekning som f.eks teiner. Nøyaktigheten på informasjonen som ligger til grunn er varierende og i tillegg kan redskapene være flyttet både av naturgitte forhold som strømforhold eller av andre forhold som for eksempel trålfiske/ snurrevad. Det er således liten tvil om at en teknisk løsning for raskere og relativt nøyaktig lokalisering vil kunne bidra til at tapte fiskeredskaper fjernes raskere og at en høyere andel fiskeredskaper blir gjenfunnet.

Siden 2014 har det pågått et utviklingsarbeid på initiativ fra Fiskeridirektoratet. Furuno er den kommersielle aktøren som er ansvarlig for utviklingsarbeidet gjennom en av sine underleverandører. Sintef er ansvarlig for kvalitetssikring i relasjon uttesting og tilpasning til flåten. FHF og Fiskeridirektoratet deler kostnader knyttet til uttesting av utstyr.

Etter 2 år med god fremdrift ble det lagt opp til testing av en ny prototype i juni 2016 med forbedret software basert på en skrogmontert sender/ mottaker, fremfor slept farkost som har blitt benyttet tidligere. Uttesting ble utført på samme uttestingsplattform som tidligere (M/S «Skreigrunn»). Fartøyet ble slippsett i forkant av toktet for påmontering av bunnutstyr. Bunnutstyr er spesiallaget (1 eksemplar) fra underleverandør i Canada. Under uttesting ble det avdekket kontaktproblemer med bunnutstyr. Disse problemene var så store at uttestingen ble avbrutt. Ved slippsetting for demontering av bunnutstyr viste det seg at dette var montert feil og på en måte som forårsaket brudd. Dette var ikke reparerbart og ny produksjon fra underleverandør var eneste mulighet. I relasjon til produksjonstid, tilgjengelig personell for uttesting m.v var det ikke mulig å gjennomføre ny test i 2016. Det ble imidlertid gjennomført en funksjonstest av Furuno sent på høsten som bekreftet at alle enheter fungerer som tiltenkt, men det gjenstår å teste dette i havgående fiske på relevante dyp og værforhold.

Basert på ovennevnte legges det opp til havgående uttesting av utstyr i 2017 etter samme modell med finansiering fra FHF (bekreftet) og Fiskeridirektoratet.

Budsjett: kr 150.000,-

4.4 Spøkelsesfiske i teinefiskeriene etter skalldyr - utvikle løsninger for å gjøre teiner generelt «ufiskbare» etter tap.

Dette prosjektet er inne i sitt 3. år. Dette var også planlagt som en total prosjektperiode for dette arbeidet med Havforskningsinstituttet som prosjektansvarlig og med Fiskeridirektoratet som samarbeidspartner og finansiell bidragsyter.

Tap av teiner i fritidsfiske og kommersielt fiske er ikke nødvendigvis høyt for den enkelte aktør i den enkelte sesong. Erfaring og undersøkelser viser imidlertid at disse tapene i sum må betegnes som mer betydelige enn tidligere antatt, spesielt sett over tid og i den relasjon at det ikke er gjennomført noe organisert opprensning på tapte teiner i fritidsfiske. Nyere kunnskap viser også at fritidsfiskeren bruker mer robuste teiner nå enn tidligere, noe som medfører en lengre «nedbrytingstid». I tillegg viser nyere kunnskap at teiner uten «agn» kan fortsette å fiske eller benyttes av både fisk og skalldyr som «skjul».

Fritidsfiske med teiner omfatter i første rekke fiske etter taskekrabbe og hummer. I de senere årene er dette utvidet til også å omfatte fiske etter sjøkreps. For kommersielt fiske omfatter dette i tillegg fiske etter kongekrabbe og snøkrabbe. I sum utgjør dette et stor potensiale for tap av teiner.

Tap av teiner i kommersielt fiske skal meldes til kystvaksentralen. Erfaring har vist at tapsmeldinger i teinefiske etter krabbe og hummer er tilnærmet fraværende i kommersielt fiske. Tap av teiner i fritidsfiske kan meldes til Fiskeridirektoratet gjennom en egen meldetjeneste på vår hjemmeside. Erfaring etter 3 års drift viser en relativt betydelig respons sett i relasjon til at denne meldefunksjonen er begrenset kjent i fritidsfiskemiljø. I løpet av 2017 vil denne tjenesten bli erstattet av en app funksjon (ny utgave av fritidsfiske app) som også vil stimulere til opprensning fra blant annet dykkerklubber.

Prosjektet er nå inne i en avsluttende fase med uttesting av løsninger som er mulig å montere i alle typer teiner for å kunne gjøre dem ufiskbare etter en gitt tid i sjøen. Innledende tester viste at det er store variasjoner i produktkvaliteten og således angitt nedbrytingstid. Dette må også tilpasses «norsk forhold». Avslutningsvis skal dette balanseres mot fiskeres driftssesonger som bør kunne gjennomføres uten skifte av innretning.

Arbeidet vil bli videreført i 2017 med samme organisering samt at prosjektet har egen referansegruppe med representanter fra fiskersiden og produsent/ salgs siden. Det tas her sikte på å kunne fremlegge en anbefaling til forvaltningen i 2017.

Budsjett: kr 500.000,-

4.5 Reduksjon av skade på kongekrabbe under fangst.

I perioden 2003 – 2005 arbeidet Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet sammen om å utvikle såkalte «seleksjonsringer» til bruk i teiner som ble benyttet i kongekrabbefisket. I prinsippet er ringene tilpasset minstemålet, slik at den uønska kongekrabben kan gå ut igjen. Hovedformålet med dette var å redusere dødelighet gjennom mindre fangsthåndtering på dekk samt generelt mindre håndtering av uønska kongekrabbe. I denne tidsperioden ble mye av fisket utøvd i kuldeperioden senhøstes, noe som medførte fare for frostskafer og økt fare for dødelighet på kongekrabben.

Mange kongekrabbefiskere i det regulerte området benytter seleksjonsringer eller fluktåpninger, selv om dette ikke er påbudt. Vi er imidlertid noe undrende til den store andelen som ikke bruker teiner med slike innretninger. Målinger fra opprenskingstoktet i 2016 viser at under halvparten har tatt disse i bruk. Teiner uten slike innretninger vil kreve betydelig mer fangstbehandling gjennom sortering. Dette må også sees i relasjon til meldinger av stadig mer fangst av kongekrabbe som er skadet.

Verdien av selve kongekrabbevoten har vært noe varierende, men generelt sett har den vært et viktig supplement for mange fiskerier. Krabbefiskets verdi i den senere tid har imidlertid gjort fartøyenes enkeltkvoter svært verdifull. Det er svært viktig at vi forvalter dette gjennom en optimal fangstmetode som fortsatt kan bidra til at kongekrabben blir høstet mest riktig for alle parter. Vi er imidlertid bekymret for utvikling av økt mengde skadet kongekrabbe. Det kan ikke utelukkes at skadene delvis skyldes andre fiskerier, men finner det allikevel riktig å se på tiltak innen selve teinefisket.

Det legges opp til to parallelle aktiviteter:

- 1) Gjennomgå foreliggende data på seleksjonsringer/ fluktåpninger, eventuelt gjennomføre kontrollforsøk for tilpasning til nye minstemål (120 mm. og 130 mm. Formål: innføre påbud om bruk av fluktåpninger/seleksjonsringer i det regulerte området.
- 2) Vurdere andre løsninger som kan bidra til å redusere andel skadet kongekrabbe.

Budsjett: kr 550.000,-

4.6 Videreutvikling av «Trygg – rist» tilpasset rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak, samt kartlegging av artssammensetning i fisket etter reker innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene.

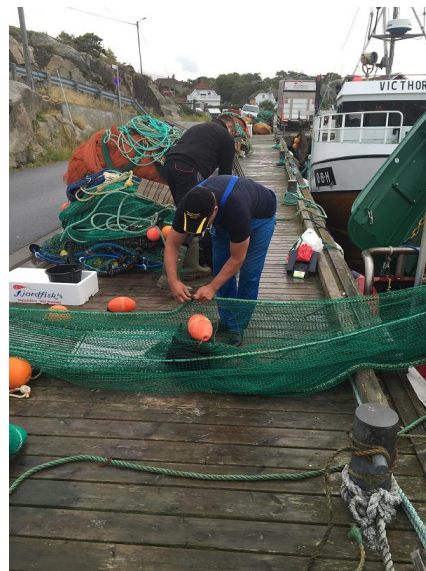
Fra 1. januar 2016 ble det innført nye tekniske reguleringer for rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak. Blant annet kan det nå etableres Real Time Closure (RTC) områder dersom det er mye småreker på et felt. Fiskeridirektoratet kan nå stenge områder i inntil 14 dager dersom innblandingen av reker under minstemål er mer enn 15 % i antall i de enkelte fangster. Videre åpnes det opp for at fisket kan fortsette i de stengte områdene dersom fungerende seleksjonssystemer for utsortering av reke under minstemål er innmontert i trålen.

Arbeidet med å finne frem til seleksjonssystem for å sortere ut småreker startet opp i 2014, og det har siden da blitt utført flere funksjonstester med å utvikle effektive og funksjonelle sorteringsristkonsept. Detaljutforming av hver av disse risttypene er beskrevet i egne rapporter. Bruk av sorteringsristsystem for å sortere ut småreker har vist gode resultater, og det er dokumentert at bruk av denne teknologien kan redusere utkast av småreker med mer enn 50 %. Utfordringen ligger imidlertid i å finne frem til løsninger som er tilstrekkelig egnet i bruk så vel håndteringsmessig som kvalitetsmessig i forhold til hårdhent behandlig om bord, spesielt om bord i de største reke trålerne. Funksjonstester utført i 2016 viser at ristssystemer tilpasset de største reke trålerne bør lages i en seksjon av kraftig polyetylen nett i diamantmasker med tanke på styrke. En ristseksjon laget i polyetylen nett med diamantmasker viste imidlertid at seleksjonseffekten var en del dårligere i denne sammenholdt mot tilsvarende ristssystemer montert i kvadratmasker av annet nett. Det er derfor behov for å videreutvikle konseptet med en ristseksjon laget av diamantmasker i polyetylen. Videre er det viktig at selve ristene lages i et materiale av plast. Forsøkene i 2016 indikerte at rister laget av helstøpt plast er mest egnet som ristmateriale for reke trålere som tar inn trålen på nett trommel. Annet materiale som aluminium eller glasfiber har en tendens til å bli deformert ved inntak av trål på nett trommel.

For de minste fartøyene har en langt på vei funnet frem til en løsning som kan anbefales tatt i bruk, en justert versjon av «Tryggristsystemet» benevnt «Hvalerristen». Denne versjonen har nå vært benyttet av flere mindre rekefartøyer i Østfold og fungerer meget bra håndteringsmessig samtidig som at den har god seleksjonseffekt. Det er viktig å presisere at dette gjelder rekefartøyer som ikke tar trålen inn på nett trommel. Det kan således være behov for justeringer som bruk av plastmateriale i ristene, som et alternativ til bruk av rister laget av aluminium som har vært benyttet frem til nå.

«Hvalerrist»

Funksjonstester i 2017 har som formål å finne frem til et egnet system som kan brukes om bord i alle rekefartøyerne (spesielt for de største rekefartøyerne) som fisker i Nordsjøen og Skagerrak. Et slikt system kan også benyttes i kystrekefisket i nord.

Fiskeridirektoratet har tidligere utarbeidet et notat «Fiskeridirektoratets strategi for bedre forvaltning av rekebestanden i Nordsjøen og Skagerrak». De fleste tiltakene som her ble foreslått innført er nå iverksatt, med unntak av påbud om bruk av ordinær sorteringsrist med en tillatt maksimal spileavstand på 19 mm til også å gjelde områdene innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene sør for 62° N. Det er i denne forbindelse behov for en del nærmere undersøkelser for å kartlegge artssammensetningen i fisket etter reker i områdene innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene for å kunne vurdere eventuelle unntak fra hovedregelen om påbud om bruk av sorteringsrist dersom et slikt påbud skal innføres.

Støtte over ordningen vil være fartøyleie, delfinansiering av forskerkompetanse, reise- og toktutgifter, utgifter til innkjøp og frakt av utstyr.

Budsjett: kr 1.500.000,-

4.7 Prosjektstøtte for utvikling av ny teknologi for maskinell sortering av dyphavsreker (*Pandalus borealis*) og hvitreker (glassreker).

Pandalus borealis og glassreke.

Utkast av småreker i Nordsjøen og Skagerrak ble satt på dagsorden i 2014, og siden da er det iverksatt flere tiltak for å bedre forvaltningen mot et bedre og mer bærekraftig rekefiske i disse områdene. Det gjenstår imidlertid en del tiltak før en har fullført strategien for en bedre forvaltning av rekebestanden i disse områdene. Blant annet har det vært uklarheter om hvilke rekestørrelser som inngår i kategorien «råreke», og hvilken rekestørrelse som utsorteres om bord ved hjelp av «sollemaskiner». Opplysninger som Fiskeridirektoratet innhentet i 2014 fra ulike aktører i næringen (landindustri og fra flåteleddet) tydet på at reker under 7 cm var vanskelig å produsere maskinelt, og hadde liten eller ingen markedsverdi. Dermed ble det vurdert at reker under denne størrelsen gikk som utkast. Fiskeridirektoratet har ikke mottatt dokumentasjon som motbeviser denne vurderingen. Tall fra salgslagene bekrefter at svært lite kvantum reker under ca 7 cm frem til nå har kommet med i landingsstatistikken.

Landindustrien bekrefter nå i 2017 at de kan ta i mot og produsere alt råstoff (industrireker), også hvitreker om nødvendig. Problemstillingen per dato er mer at de ikke får tilgang på nok industrireker noe som blir diskutert til å skyldes dumping av den minste reken med en fastsatt lav pris kontra store reker som går til koking til en langt høyere verdi. Kombinasjon mellom pris og kvoter «trigger» utkast. Ved at landindustrien nå bekrefter at de kan ta i mot alt råstoff, inkludert hvitreker om nødvendig er det ikke behov for sortering av råreker om bord. Fiskeridirektoratet har endret reglene om sortering om bord i 2017.

Finny Sirevaag AS er den største mottaker av råreker til lakeproduksjon i Skandinavia. Firmaet har foruten om lakeproduksjon av reker, også innstallert egnet utstyr for produksjon av rekemel. Hovedproblemet med produksjon av småreker (under ca 7 cm) og hvitreker frem til nå har vært å sortere ut hvitreker fra dyphavsreker under produksjon. Firmaet søker nå samarbeid om å finne løsninger for å utnytte alt råstoff (inkl. hvitreker) som blir levert i land. Dersom dette lar seg gjøre ser firmaet et foretningspotensiale i å utnytte hvitreker noe som

ikke har vært gjort frem til nå. Dette produktet anses som å ligge i «høyverdimarkedet» og tenkes brukt i helsekostprodukter.

Prosjektet vil i første omgang gå ut på å bygge om en eksisterende sorteringsmaskin, Pullsarr RX-510 som testutstyr. Tanken er å sortere ut hvitreker fra dyphavsreker ved hjelp av optisk skanning. Dette har tidligere vært forsøkt på reker med og uten skall. Hensikten her har vært å skille ut reker med skall (eller reker med delvis skall) før de går i lakeproduksjon. Nå ser en for seg at samme løsning muligens kan overføres til optisk skanning basert på fargenyanser på de ulike rekeartene. Potensiale ligger i å utnytte hvitreker, som i dag ikke er en utnyttet ressurs.

Støtte over ordningen vil kunne være på inntil 50% av prosjektkostnadenes totale budsjett.

Budsjett:	kr 500.000,-
-----------	--------------

4.8 Utsortering av yngel, med hovedvekt på fiskeyngel, i fiske med rekestrål nord om N62°.

Innblanding av yngel av torsk, hyse, uer, blåkveite og rekeyngel i rekefangstene er og har vært et problem for utøvelsen av rekefisket i Barentshavet i mange år. I perioder av året har store deler av de viktigste rekestrålfeltene vært stengt. Sorteringsristen som benyttes i rekefisket med 19 mm spileavstand fungerer godt, men seleksjonsevnen til risten for fisk- og fiskeyngel under 18 cm er begrenset og dermed havner en stor del av den minste fiskeyngelen i fiskeposen. I november 2015 ble polartorsk rødlistet, noe som også vil kunne bidra til å forverre bifangstproblematikken for rekefisket i det nordlige Barentshav.

I regi av Fiskeridirektoratet v/ utviklingsseksjonen er det startet et arbeid med å se på muligheter for å løse problemet med yngel i rekestrålen. Frem til nå har dette vært finansiert med midler over Ordningen med fiskeforsøk og utviklingstiltak. Fra og med 2017 har Fiskeridirektoratet gått inn i et samarbeidsprosjekt med Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond (FHF), universitetet i Tromsø (UiT), SINTEF OCEAN, Havforskningsinstituttet (HI), samt rekenæringen. Planen er at vi sammen er bedre rustet til å komme frem til tilfredsstillende løsninger for å redusere bifangstproblematikken i fisket etter reker. Som følge av prosjektets kompleksitet vil det være særlig viktig med et nært samarbeid med rekenæringen og relevante forskningsmiljøer innenfor området.

Det er forventet at interessen for fisket etter dypvannsreke vil øke i årene framover. Dette forklares best ved at nedgang i fangstene i det internasjonale markedet fører til økt etterspørsel og pris på norske reker, samt at bunkerskostnadene har falt betraktelig de siste årene noe som gjør at fisket etter reker i Barentshavet fort kan bli interessant igjen. Med økt interesse og etterspørsel for reker vil antall fartøy (innsats) i fisket øke trykket på mål-arten og bifangst-arter i dette fisket.

For å kunne gjennomføre et bærekraftig fiske etter reker i framtiden vil det være helt avgjørende at forvaltningen og næringen (i samarbeid med forskning) kan løse de utfordringene som bi-fangsten av fisk og små reker medfører. De tekniske reguleringene som

gjelder i dag bygger til en stor grad på forutsetningene som var gjeldende i slutten av 1980-tallet.

For ytterligere å fremme et miljøriktig og ansvarlig rekefiske så vil det også bli testet ut ny teknologi for å redusere energiforbruket under tråling. Tråling med en ny type grunntau (gear) og ved å løfte sveipene fra bunnen vil slepemotstanden (og oljeforbruket) reduseres. I tillegg vil det bli prøvd ut endret konstruksjon på reketrålen for å redusere pris fra fabrikk og redusere energiforbruket gjennom redusert slepemotstand. Effekten med hensyn til bifangst i rekefisket vil bli dokumentert.

Prosjektet er planlagt med en varighet på ca. 3 år. Finansieringen av prosjektet er tenkt delt mellom FHF og Ordningen med fiskeforsøk og utviklingstiltak, samt bidrag fra forskningsinstitusjonene med tildelt fartøydøgn.

Ordningens budsjettandel i prosjektet vil primært dekke toktgodtgjørelse, fartøyleie, leie av prøvetanken i Hirtshals og reiseutgifter.

Estimert budsjett:	kr 2.500.000,-
--------------------	----------------

4.9 Funksjonstesting av sorteringsristsystem i fiske med pelagisk trål etter sild i Skagerrak.

Siden 2008 har det ikke vært tillatt å fiske sild med pelagisk trål (flytetral) i Skagerrak. Dette på grunn av faren for økt risiko for høy innblanding av andre arter og innblanding av sild under minstemål. I 2011 ble det åpnet opp for å gi dispensasjon fra forbudet i lys av diskusjon om bruk av fritt redskapsvalg. Prøvefisket er gjennomført med inspektør om bord.

Tidligere år er det registrert innblanding av relativt mye sei (stor sei) i dette prøvefisket. I 2016 registrerte en at flere av fartøyene som hadde fått dispensasjon for dette prøvefisket på frivillig grunnlag hadde begynt å bruke sorteringsrist. Det ble benyttet sorteringsrist av ulike typer og med ulik spileavstand fra 40 til 55 mm. Resultatene fra prøvefisket viser en betydelig lavere bifangst av sei når det benyttes sorteringsrist.

På reguleringsmøtet den 2. og 3 november 2016 konkluderte Fiskeridirektøren blant annet med at det er behov for å se nærmere på optimal spileavstand på sorteringsristen som blir benyttet i dette fisket før en eventuelt innfører et påbud om bruk av sorteringsrist i fiske med trål etter sild i Skagerrak.

I 2017 er målet å få til en avtale med fartøyer som deltar i dette fisket for å kunne være med om bord for å foreta undervannsoptak med bruk av kamera. En vil ta utgangspunkt i eksisterende teknologi, og en vil en kunne innhente god informasjon ved å studere adferden *på silda foran sorteringsristen og bak fiskeutslippet i selve ristseksjonen. Dette er et minimums tiltak for å kunne vurdere en optimal spileavstand i ristene. Alternativet er å kjøre et fullt ut seleksjonsforsøk med bruk av blant annet oppsamlingsposer under fiskeutslippet noe som behøver større ressurser både personellmessig og kostnadmessig.*

I 2017 vil en sette personell om bord for å foreta undervannsoptak for senere å vurdere hva som bør være den optimale spileavstanden i ristene.

Støtte over ordningen skal dekke utgifter til innkjøp av rister, reise- og toktutgifter, utgifter til opparbeidelse av innhentet datagrunnlag.

Estimert budsjett:	kr 150.000,-
--------------------	--------------

4.10 Kartlegging av artssammensetning og lengdefordeling i industrifisket med småmasket trål etter målartene øyepål og kolmule.

Fiskeridirektoratet startet i 2014 et prosjekt med kartlegging av artssammensetning og lengdefordeling om bord på fartøy som tråler etter industrifisk som landes til mel- og oljeproduksjon. Formålet med prosjektet var å analysere artssammensetning og lengdefordeling på fisk som går på tank i industrifisket med småmasket trål etter øyepål og kolmule. Det ble gjennomført tokt om bord på tre ulike fartøy som hadde dispensasjon fra ristpåbudet. Under planlegging av prosjektet var det også lagt opp til å gjennomføre tilsvarende undersøkelser om bord på tre fartøy som benyttet sorteringsrist. Dette ble det ikke noe av da fisket etter øyepål i Norges økonomiske sone (NØS) var svært begrenset med få unntak av fartøy som benyttet sorteringsrist i dette fisket i 2014. Resultatene fra forsøkene utført i 2014 fremgår av en egen rapport (analyse).

I henhold til rådet fra ICES ble det satt en kvote på 163 000 tonn øyepål som kunne fiskes i NØS i 2015. Handlingsplan for 2015 la opp til å gjennomføre disse kartleggingene dette året. På grunn av andre prioriterte arbeidsoppgaver ble det imidlertid ikke mulig å få gjennomført disse kartleggingene i 2015.

I 2016 ble det satt en kvote på 195 000 tonn øyepål som kan fiskes i NØS, samt 15 000 tonn som kunne fiskes i EU farvann. Handlingsplan for 2016 la opp til å utføre kartlegginger som nevnt ovenfor. På grunn av andre prioriterte arbeidsoppgaver kom en for sent i gang til å få gjennomført kartleggingen som planlagt i Norges økonomiske sone (NØS). Imidlertid fikk en gjennomført kartlegginger om bord i to pelagiske trålere som fisket øyepål i EU farvann (Fladen ground). Datagrunnlag fra disse kartleggingene er under bearbeiding.

Det legges opp til at dette kartleggingsarbeidet videreføres i 2017 i NØS. Dette er spesielt viktig da et flertall av trålerne som deltar i dette fisket nå utøver fiske i NØS uten bruk av sorteringsrist. Det er påbud om bruk av sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål i NØS, men med mulighet for unntak fra dette påbudet dersom fartøyene er egnet, bemannet og utstyrt for produksjon av fisk til konsum. I 2016 var det mer enn 12 pelagiske trålere som deltok i dette fisket med bruk av småmasket trål, og uten bruk av sorteringsrist. Småmasket trål er som kjent et redskap uten reel seleksjonseffekt for yngel og småfisk. Samtidig har en heller ikke per dato et tilstrekkelig verktøy på landanleggene til å kunne artsbestemme fangster som landes. Dermed har en ikke dokumentasjonsgrunnlag for å vurdere eventuelle feilrapporteringer, og statistikkgrunnlaget for innrapporteringene blir dermed usikkert.

Analysearbeidet er et ledd i å kartlegge den reelle fangstsammensetningen i de ulike fiskeriene, med formål å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen for å kunne sikre at reguleringer iverksettes og fiske gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.

I 2017 vil en sette observatører om bord for å ta prøver av fangstsammensetningen i det kommersielle fisket etter øyepål i Norges økonomiske sone (NØ).

Støtte over ordningen skal dekke utgifter til å ha observatører om bord, reise- og toktutgifter, utgifter til opparbeidelse av innhentet datagrunnlegg.

Estimert budsjett: kr 250.000,-

4.11 Utprøving av flyndresnurrevad som er konstruert for ikke å fange torsk og hyse.

Fiske med snurrevad etter flyndre innenfor fjordlinjene er kun forbeholdt fartøy under 11 meter i perioden 1. juni til og med 31. desember med minste maskevidde i fiskeposen på 170 millimeter.

Havforskningsinstituttet har utviklet en snurrevad som er konstruert for fartøy under 15 meter for fangst av flatfisk og med begrenset mulighet for bifangst av torsk og hyse.

Fullskala modell fra prøvetanken i Hirtshals.

Under forsøk har det vist seg at redskapet ikke fanger torsk og hyse. Snurrevaden er kun testet ut i fiske i dagslys. Snurrevaden ble presentert av Havforskningsinstituttet for en arbeidsgruppe nedsatt av Fiskeridirektoratet etter bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet med tittelen «Vurdering av behov for regulering av kystnært fiske med autoline, dobbeltrål i rekefisket og snurrevad med fartøy under 11 meter». For fiske etter snurrevad etter flyndre innenfor fjordlinjene har arbeidsgruppen konkludert med følgende:

«Arbeidsgruppens mandat gjelder snurrevad fartøy under 11 meter, men resultatene som ble presentert kan etter gruppens oppfatning gi grunnlag for å åpne for fiske etter flyndre for fartøy under 15 meter. Det bør imidlertid også gjøres forsøk når det er mørkt, for å se om en får samme resultat. Arbeidsgruppen foreslår at det så snart som mulig gjennomføres et slikt forsøk. Dersom forsøket viser omtrent samme resultat, er det arbeidsgruppens anbefaling at snurrevad fartøy under 15 meter tillates å fiske etter flyndre innenfor fjordlinjene fra 1. juni og ut året med snurrevad med innmontert artsseperasjonssystem. I så fall bør denne endringen også gjelde fartøy under 11 meter, som allerede etter dagens regelverk har adgang til å fiske flyndre innenfor fjordlinjene.»

For å få testet ut snurrevaden i fiske i mørket søkes det om midler over Ordningen til å gjennomføre dette prosjektet. Prosjektet ledes av Fiskeridirektoratet ved Utviklingsseksjonen. Midlene skal dekke fartøyleie og toktgodtgjørelse for 2 personer i ca. 14 døgn.

Estimert budsjett: kr 200.000,-

4.12 Oppfølging av utvikling i et norsk fiske etter mesopelagisk fisk i Norskehavet og Atlanterhavet.

Fiske etter mesopelagisk fisk blir av mange fremstilt som «redningen» for veksten i oppdrettssektoren gjennom sitt bidrag til marint råstoff i fôr til oppdrettsfisk. Selv om potensialet fremstilles som enormt vet både næringen og forvaltningen at det er en lang vei å gå gjennom FoU før det er etablert en lønnsomt fiske tuftet på bærekraftig premisser.

Fiskeridirektoratet har mottatt en rekke søknader om tillatelse for gjennomføring av forsøksfiske og tilnærmet like mange har fått tillatelse. Det er imidlertid ikke til å legge skjul på at forvaltningens grunnlag til å sette presise og riktige vilkår i slike tillatelse er en utfordring. Dette gjelder også forvaltningens kunnskap til hvordan foreliggende ERS krav skal følges opp på best mulig måte i relasjon til et slikt «prøvefiske». På den ene siden skal nøye hensyn ta aktørens frihet for å drive FoU i et slikt nytt fiskeri og den andre siden skal forvaltnings hensyn til en forsvarlig beskatning og rapportering.

For at forvaltningen skal kunne sette riktige og presise vilkår knyttet til rapportering og rammer for utforming av redskap, innblanding av uønskede arter, prøvetaking etc. så er det svært viktig at vi er tilstede å tilegner oss kunnskap om utviklingen og hvordan eventuelle vilkår kan og bør settes. Utvikling av andre fiskerier har vist at dersom det ikke etableres gode rutiner for registrering av viktig informasjon i oppstarten av fiske er dette tapt eller innsamlet i en mal som den vanskelig å bruke på senere tidspunkt. Å etablere gode rutiner på dette viser også en «norsk ansvarlighet» i utviklingen av fisket.

Budsjett: kr 75.000,-

4.13 Oppfølging/ observasjon av gjennomføring og resultat fra pelagiske prosjekt relatert til overlevelse/ dødelighet i notfiske samt en mer felles praksis for slipping.

Havforskningsinstituttet skal etter planen ha ferdigstilt et 3 årig prosjekt ved utgangen av 2016 (Best practice) relatert til slipping/ fangstregulering for makrell og sild, mens et annet slippeprosjekt (RedSlip) fortsetter videre i 2017. Dette er 2 ulike prosjekt relatert til stress, overlevelse/ dødelighet i notfiske samt teknisk arbeid mot en mer felles mal for notarrangement ved slipping. Utviklingsseksjonen deltok på ett av disse toktene i 2016 og dette var svært viktig for å få innblikk i metode og gjennomføring.

Det er ikke urimelig å forvente at det vil komme en «forvaltningsdiskusjon», herunder innhold og tolkning av relevant regelverk i denne sammenheng sett fra både forvalters og fiskers side. Dette må også sees i sammenheng med hvorvidt målene for prosjekt «Best practice» blir nådd, siden er forankret mellom næring, forskning og forvaltning (ref. felles møte april 2014).

I tillegg til den foreløpige evalueringen av kunnskapsstatus, er det mye som tyder på at det vil være et stort behov for den kunnskap som også vil fremkomme gjennom siste delen av prosjekt RedSlip og resultat fra forsøkene der. Med basis i ovennevnte vil det derfor bli lagt opp til tilstedeværelse/ observasjon på fartøy under slutføring/ utprøving av en anbefalt standard. Dette vil være viktig av hensyn til kunnskapsgrunnlag ved en oppfølgende diskusjon.

Budsjett: kr 50.000,-

4.14 Prosjektstøtte for å undersøke kommersiell utnyttelse av sjøpølse.

Rød sjøpølse (*Parastichopus tremulus*) er en lite utnyttet ressurs (LUR) som det blir vist en del kommersiell interesse for å utnytte. Spørsmålsstillingen har vært hvordan denne arten kan utnyttes i forhold til tilgjengelige forekomster, geografisk utbredelse, redskapsvalg, bunnpåvirkning og innblanding av andre arter i et eventuelt kommersielt fiske.

Støtte over ordningen er kun tenkt som reise- og toktutgifter, samt workshops for Fiskeridirektoratets eget personell i tilfelle det er behov for å følge opp med dokumentasjon av eventuelle forsøk som måtte bli tillatt utført i 2017.

Budsjett: kr 50.000,-

4.15 Prosjektstøtte for estimering av utkast i det norske rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak.

Reker kastes ut fordi de 1) er mindre enn markedsstørrelse/minstemål eller 2) for å øke andelen store og mer verdifulle reker i fangstene (såkalt «high-grading»). Sverige og Danmark har estimert utkastet i sitt rekefiske siden hhv 2008 og 2009, vha observatører

ombord. Vi har ikke hatt tall på norsk utkast, og dette har vært estimert ved å bruke danske tall på norske landinger (forholdet mellom utkast og landinger). Andelen kokt reke i de norske landingene indikerer at norsk utkastpraksis ligger et sted mellom den danske og svenske praksisen. De norske estimatene er beheftet med stor usikkerhet, og det er derfor behov for bedre kunnskap om det norske utkastet.

I 2016 har tre mindre kystnære fartøy i Kystreferanseflåten levert fangstdata til HI som er brukt til å estimere norsk utkast. Disse fartøyene er ikke nødvendigvis representative for hele flåten, særlig ikke de større trålerne. På et møte mellom Fiskeridirektoratet, HI og rekenæringen i desember 2016 ble det avtalt at man i 2017 skal bruke ressurser på å estimere norsk utkast, gjennom fortsatt innsamling av data fra Kystreferanseflåten, sammenligninger av lengdefordelinger av usortert fangst og landet fangst, og gjennom data fra inspeksjoner av Kystvakten og Overvåkingen. Det siste punktet vil imidlertid ikke gi pålitelige data da inspiserte fartøy mest sannsynlig endrer praksis under inspeksjoner. Vi ønsker derfor å heller sende observatører fra HI ut med reketrålere.

Innsamlinger av prøver fra usorterte fangster om bord i kommersielle reketrålere foregår allerede i regi av HI (vha fiskere og Kystvakten). Innsamling av prøver fra landingsmottak langs hele kysten fra Karmøy til Hvaler er det behov for hjelp fra Direktoratet til, både henting av prøver og forsendelse til Bergen der prøvene vil bli opparbeidet.

Støtte over ordningen vil være betaling for prøver fra landingsmottak, og dekning av reise, opphold og toktutgifter på reketrålere for observatører fra HI. Prosjektstøtten over Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak vil kunne være på inntil 50% av prosjektets samlede budsjett.

Budsjett: kr 250.000,-

4.16 Prosjektstøtte for ål.

For mange av bestandene som høstes kommersielt, men som er mindre økonomisk viktig, er ressursforskningen begrenset og størstedelen av informasjonen om bestandene kommer fra fiskeriene. For noen av bestandene, som for eksempel ål, står det så dårlig til at det ikke er anbefalt å ha et kommersielt fiske på bestanden. Dermed er den viktigste datakilden som kan gi en pekepinn om bestandsutviklingen falt bort. I 2016 ble det gjennom Handlingsplanen gitt prosjektstøtte til HI for å starte arbeidet med en standardisert tidsserie for å følge utviklingen i bestandssituasjonen for ål. En forsiktig forskningsfangst ble gjennomført i 2016. Utviklingen i fangst per enhet innsats, merke – gjenfangst, vekst og rekruttering er viktige forskningsoppgaver. Det langssiktige målet med å opparbeide større kunnskap er ønsket om oppbygging av bestanden slik at det ikke lenger er grunnlag til å liste ål i rødlisten eller i Cites sine lister.

Det er formålstjenelig å fortsette arbeidet som ble startet i 2016, støtte over ordningen vil være forskningsstøtte, kompensasjon til fisker/fartøyleie, reise- og toktutgifter, utgifter til innkjøp og frakt av utstyr. Prosjektstøtten over Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak vil kunne være på inntil 50 % av prosjektets samlede budsjett.

Budsjett over ordningen: kr 500.000,-

4.17 Prosjektstøtte for leppefisk.

Fisket etter leppefisk har utviklet seg til et forholdsvis stort fiskeri med en førsthandsverdi på over 200 millioner kroner. Det er fortsatt behov for å gjøre en forskningsinnsats for å sikre at man har et bærekraftig fiskeri. Forskning på leppefisk har over flere fått prosjektstøtte over ordningen, blant annet til å forbedre fangstredskapet slik at småfisk sorteres ut på havbunnen, samt innføring av inngangssperrer som gjør at blant annet oter ikke blir fanget i redskapen. Fortsatt er det behov for å følge utviklingen i bestandene, samt øke den grunnleggende forståelsen av disse artene.

Gyting hos leppefisk synes å være svært temperaturavhengig og kan være forskjøvet med mange uker mellom ulike år. Det har vært gjennomført gyteundersøkelser i Austevoll- og Flødevigen - området noen år nå, i den hensikt å kartlegge dette og finne sammenhengen mellom temperatur og gyting. For å sikre maksimal rekruttering av leppefisk og for å unngå fangst av gytefisk som det er stor dødelighet etter fangst er det avgjørende å finne rett tidspunkt for oppstart av fiske etter leppefisk. I 2017 vil man se på flere lokaliteter langs kysten på slutten av gyteperioden for å få en bedre oversikt over hvor mye dette varierer med hensyn på nord-sør akse, og ytre-indre kyst.

For å kunne si noe om utviklingen i bestanden vil referanseområder bli tatt i bruk. Det vil bli fisket på samme sted med samme redskap hver 14. dag gjennom sesongen i utvalgte områder langs kysten. Dette vil bli gjort av personell fra HI i noen områder, og innleide fiskere for andre områder. Områdene som velges ut til dette skal ikke fredes, og det skal helst ikke opplyses til andre fiskere om hva disse områdene brukes til slik at de ikke endrer sin fiskeaktivitet i disse områdene. Vi vil at disse områdene skal representere situasjonen i et fisket område gjennom sesongen og over år. Data opparbeides fortløpende for å fange opp eventuell nedfisking i områdene.

For å få en bedre forståelse av hva som skjer når en fisker ned et område vil det bli gjennomført feltundersøkelser med dette for øye. Et mindre område i Austevoll vil bli avsatt til dette forsøket. Det vil da bli fisket med vanlige redskaper brukt i fiske etter leppefisk, og all fisk og bifangst registres og måles.

Referansefisket fortsetter som før med en liten økning for å få bedre dekning av fisket område for leppefisk.

Merke/gjenfangst forsøk for å beregne mengde leppefisk av de ulike artene i utvalgte områder og individmerking av leppefisk for å følge disse over tid for å følge vekst og relatere dette til bl.a. temperatur vil bli gjennomført.

Videre opparbeiding av tidligere innsamlet materiale, arbeide med alternative måter å kontrollere fiskeuttak på etc.

Utføre de siste forsøkene med enderist i ruse og ferdigstille prosjektet som startet i 2016. Deltakelse i et nettverkssamarbeid på rensefisk mellom de nordiske landene.

Støtte over ordningen vil være fartøyleie, reise- og toktutgifter, forskningsstøtte, utgifter til innkjøp og frakt av utstyr.

Samlet vil delprosjektene på leppefisk utgjøre 4,3 millioner kroner, hvor 2,15 millioner søkes dette over handlingsplanen for fiskeforsøk og utviklingstiltak.

Budsjett over ordningen: kr 2.150.000,-

4.18 Prosjektstøtte seleksjon teiner.

Det er i dag krav om fluktåpninger i teiner ved fiske etter taskekrabbe, hummer og leppefisk. Fluktåpninger skal sikre at fisk og skalldyr under minstemålet unnslipper på fiskedypet. Dette vil øke overlevelsessannsynligheten sammenlignet med at undermåls individer gjenutsettes etter at redskapet er trukket.

Det vurderes nå å innføre et generelt krav om fluktåpning i alle teiner., bl.a. teiner som brukes for å fange torsk og andre bunnfisk. For fisketeiner er det aktuelt med sirkulære rømmingshull med 80 mm diameter. Dette er samme størrelse som er påbudt i krabbeteiner og der skal sikre at det ikke tas hummer i krabbeteiner.

Fisketeiner (havteiner) nyttes i dag i hovedsakelig i fritidsfisket. Yrkesfiskere nytter i liten grad teiner, hovedsakelig fordi redskapet ikke gir tilsvarende kommersielle fangstrater som f. eks. garn og line(fritids). Teiner nyttes primært etter torsk og brosme. De er imidlertid lite artsselektive og det tas også bifangst av en rekke andre arter som lange, sei, lyr, steinbit, flatfisk og sjøkreps. Innføring av 80 mm rømmingshull forventes å endre både størrelses- og artssammensetning i fangstene. Før et eventuelt påbud innføres er det derfor ønskelig med en undersøkelse som kartlegger både størrelses- og artsseleksjon for en 80 mm fluktåpning.

Innledningsvis vil det bli gjort en undersøkelse av fangst i fisketeiner for å kartlegge hvilke arter som fanges. Undersøkelsen vil baseres på nettverk og ved kontakt med sportfiskerens organisasjoner.

Fangstrater i teiner er ofte lave og varierer betydelig. Ordinære seleksjonsforsøk, basert på komparative fiskeforsøk der ei eksperimentell teine og ei kontrollteine fiskes under mest mulig identiske betingelse, kan derfor ikke forventes å gi pålitelige seleksjonsestimat. For de mest tallrike artene, særlig torsk, foreslås det derfor å benytte en metodikk der teiner med fluktåpningen som skal testes, men med blokkerte innganger, settes ut med allerede innfanget villfisk. Når teinen trekkes etter en på forhånd fastsatt ståtid, kan så seleksjonen beregnes basert på forskjellen mellom den initielle og den gjenværende populasjonen i hver teine. Denne metodikken gir også et estimat for sannsynligheten for at fisk gjør aktive forsøk på å rømme (kontaktsannsynligheten). Forsøkene planlegges utført i tilknytning til Forskningsstasjonen Flødevigen. En yrkesfisker vil bli engasjert til å fange levende torsk med ruser. Fisken vil bli oppbevart i en merd i påvente av et tilstrekkelig antall fisk er blitt fanget. Det planlegges satt ut 20 teiner (2 sett à 10) med en lengdestratifisert gruppe på ca 20 torsk i hver teine. Teinene trekkes så etter en ståtid på ca 2-3 dager.

For de andre artene vil størrelseleksjonen bli basert på resultat fra drop-tester. Dette innebærer at en undersøker om fisk av en gitt lengde kan passere gjennom fluktåpningen når den holdes like over åpningen og så slippes. Seleksjonskurver basert på slike data viste godt samsvar med estimat fra forsøk der retensjon var basert på fiskens frivillige adferd. For å skaffe data til drop tester vil vi samarbeide med yrkesfiskere og kjøpe fisk fra disse til droptestene. Fisk som skal brukes i drop-testene burde ideelt være levende, men dette anses ikke som praktisk mulig for flere arter som brosme, lange og lysing. Vi vil derfor basere oss på ubløgget, iset fisk.

En mer stringent metodikk enn bruk av drop-testene vil være bruk av FISHSELECT (Herrmann et al. 2009). Dette krever imidlertid betydelige ressurser for hver art.

Budsjett over ordningen: kr 200.000,-

4.19 Prosjektstøtte for pigghå.

Pigghå er rødlistet, og det er ikke anledning til å drive et direkte fiske etter pigghå. Pigghå er imidlertid en stimfisk som kan opptre i store mengder kystnært, noe som kan være problematisk i utøvelsen av kystfiske etter andre arter enn pigghå. Det er ønskelig å øke kunnskapen om pigghå, spesielt tilknyttet kystnære områder. Økt innsamling av fiskeridata for å overvåke utviklingen i bestanden i form av størrelse og alderssammensetning kan være hensiktsmessig. Slik innsamling omfatter bl.a. vekst, kjønns spesifikk modning og fekunditet ved lengde og alder, men også beskrivelse av bestandssammensetningen siden gamle merkeforsøk indikerte at det kan finnes både vandrende og stasjonære komponenter.

Prosjektet er en videreføring av prosjektet som startet opp i 2016, med noen justeringer på bakgrunn av erfaringer fra 2016. Prosjektet i 2017 legger opp til at det kjøpes pigghå fra mottak som sendes til Havforskningsinstituttet for opparbeiding på laboratoriet. Det vil bli samlet inn prøver i fem perioder (januar, mai, juni, november og desember) fordelt på fem områder (hovedområdene 06, 07, 28, 08, 09).

Støtte over ordningen vil være knyttet til forskningsstøtte og utgifter til innkjøp og frakt av pigghå. Prosjektstøtten over Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak vil kunne være på inntil 50 % av prosjektets samlede budsjett.

Budsjett over ordningen: kr 800.000,-

4.20 Prosjektstøtte for blålange.

Blålange gyter i tette konsentrasjoner, og er svært utsatt for overfiske. Da man begynte å fiske blålange med garn på 60 og 70 tallet opplevde man et eventyrlig fiske. Fiskepresset ble enormt og på slutten av 80 tallet var bestanden fisket ned til et minimum. Etter flere år med

veldig små fangster ble det i 2009 innført forbud mot direktefiske. Ut fra data både sluttseddeldata og en CPUE serie basert på data fra autolineflåten er det ingen tegn til gjenoppbygging av bestanden langs kysten. I fjordene derimot, opplever fiskerne at bestanden, både i Hardangerfjorden og i fjordene i Rogaland, har en positiv utvikling. De opplever også at forbud mot direkte fiske og særlig 10 % regelen er til hinder for annet fiske siden de raskt når lovlig grense for bifangst. Kunnskapen om blålange generelt er liten, og man vet for eksempel ikke om det her er snakk om genetisk forskjellige populasjoner langs kysten og i fjordene. Dersom det er forskjellige genetiske populasjoner er det lite hensiktsmessig å ha samme regulering for "hav" blålangen og "fjord" blålangen, og reguleringene bør vurderes på nytt.

Det er nå samlet inn prøver fra Yrkefjorden i Rogaland, fra Eggakanten og fra Færøyene. Prøver av 16 fisk fordelt på disse tre områdene skal i løpet av februar sendes til England hvor det vil bli utviklet markører som brukes for å bestemme om det er genetiske forskjeller eller ikke. Når markørene er klar sendes de tilbake til Bergen, og resten av prøvene vil bli analysert. Det er forventet at analysene skal være ferdig før sommeren. Dette er et prosjekt som har gått over 2 år, 2016 og 2017. Totalt over disse to årene vil Havforskningsinstituttet bidra med kr. 191.000 (kr 75.000 i 2016 + kr 116.000 i 2017).

Budsjett over ordningen:	kr 191.000,-
--------------------------	--------------

4.21 Prosjektstøtte for uer (*Sebastes norvegicus*)- kunnskapsinnhenting for gjenoppbygging av bestanden.

Vanlig uer er på Rødlisten. Gytebestanden (SSB) har vist en kontinuerlig nedgang siden slutten av 1990-tallet, og er nå på det laveste i tidsserien. Inntil det er dokumentert at rekruttering av denne arten bidrar til fiskbar bestand, anbefaler ICES null fangst. Det er for tiden ikke noe vesentlig direkte fiske etter vanlig uer, og tiltak er iverksatt for å redusere bifangst dødelighet. En ytterligere bifangst reduksjon er nødvendig for å minimere alle kilder til fiskedødelighet. Det er viktig å minimere fangstene av resterende moden fisk i bestanden og for å beskytte enhver rekruttering. Med bakgrunn i rådet fra ICES arbeider Havforskningsinstituttet med å forbedre bestandsovervåkingen ved blant annet å utvikle en rekrutterings- og bestandsindeks for kystnær vanlig uer. En nasjonal arbeidsgruppe har også foreslått tokt i yngletiden om våren.

Fiskere langs kysten sitter på viktig informasjon om lokale/regionale ynglefelter. Slik informasjon vil være et verdifullt grunnlag i planleggingen av tokt i yngletiden, og for å redusere risiko for negativ påvirkning fra seismisk skyting og oppdrettsanlegg. I prosjektet vil slike ynglefelter kartlegges og listeføres basert på intervju av fiskere, først og fremst Havforskningsinstituttets Kystreferanseflåte og Fiskeridirektoratets tidligere gytefeltkartlegging basert på intervjuer.

Ueryngel er vanlig bifangst i rekefisket i Barentshavet. En forbedret bestandssituasjon for snabeluer (*Sebastes mentella*) åpner for mer liberale bifangstkriterier, mens det motsatte er tilfelle for vanlig uer. Tidligere vurderinger av artssammensetningen av uerbifangsten i rekefisket i Barentshavet har konkludert med at denne bifangsten domineres av snabeluer yngel, særlig desto lenger fra norskekysten man fisker. En stadig alvorligere bestandssituasjon for vanlig uer krever dog en større presisjon på dette, og prosjektet vil derfor samle inn

ueryngel fra de kommersielle rekefeltene i Barentshavet og ved Svalbard for å artsidentifisere yngelen sikkert med genetiske metoder.

Kostnader med intervjuer og innhenting av geografisk informasjon fra fiskere om yngelfelter til vanlig uer, samt oppsummering av Direktoratets tidligere intervjuundersøkelser budsjetteres med kr. 50.000. I tillegg betaler Havforskningsinstituttets referanseflåteprosjekt kr. 50.000.

Kostnader med å innhente mer presis kunnskap om vanlig uer/snabeluer yngelforholdet på kommersielle rekefelt i Barentshavet foreslås budsjettert med kr 400.000, fordelt med kr 50.000 til metodeutvikling, kr 170.000 til analysearbeidet og kr 120.000 til drift og kr. 60.000 til rapportering. Dette vil dekke genetiske analyser av minst 4000 yngel fordelt på 40 prøver a 100 yngel.

Budsjett over ordningen: kr 250.000,-

4.22 Prosjektstøtte for artsidentifisering av skater og rokker i norsk fiskeristatistikk

Norske fartøy lander 500-1000 tonn skater årlig, men rapporterer vanligvis verken hvilke arter som blir fanget, hvor stor del av skatefangsten som blir landet, eller artssammensetningen av landet skatefangst. Fiskefartøy og fiskemottak er ikke forpliktet til å rapportere skatelandinger på art, og mer enn 98% av de norske landingene av skater er rapportert i samlegruppen "skater og rokker". Basert på opplæring i artskunnskap og fangstrapportering fra Havforskningsinstituttets Referanseflåte lyktes vi i 2015 å identifisere mye av skatefangsten til art, og redusere den uidentifiserte samlegruppen til 45%. En ytterligere reduksjon av denne andelen bør imidlertid være oppnåelig ved ytterligere opplæring av personell i Referanseflåten.

Det er spesielt uheldig at Norge ikke kan identifisere/dokumentere hvilke skatearter som det fiskes på i internasjonalt farvann, både av hensyn til marked og internasjonale avtaler.

Prosjektet vil være med å delfinansiere workshop for opplæring av Havforskningsinstituttets Referanseflåte i skateidentifisering. Utvalgte rederier/båter, som ihht sluttseddelstatistikken de siste par årene har fisket skater og rokker i «fjerne farvann», vil bli inviterte til samme workshop. Fiskesalgslagene vil også bli invitert. Passende informasjonsmaterieill vil bli utviklet og distribuert til den norske fiskeflåte og mottaksanlegg generelt. Direktoratet ønsker også å finansiere en observatør om bord i et linefartøy som vil fiske i «fjerne farvann», primært området vest av Skottland/Irland.

Kostnad med en dags workshop i Ålesund inkl. reiser for 30 deltakere blir ca kr. 200.000. Kostnad med observatør om bord i linefartøy i 35 døgn under fiske i «fjerne farvann» inkl. reiser og skriving av toktrapport blir ca kr. 450.000. Utforming og trykking av brosjyrematerieill og informasjonsreiser ca kr 50.000. Av dette dekkar Havforskningsinstituttet lønn under toktet og skriving av rapport, til saman om lag kr 420.000.

Budsjett over ordningen: kr 280.000,-

4.23 Prosjektstøtte for å kartlegge og kvantifisere urapportert ikke-landet fangst av kommersielle og ikke- kommersielle arter i norske fiskerier.

Urapportert ikke-landet fangst i norske fiskerier er på grunn av utkastforbudet for de fleste arter liten i forhold til mange andre land som tillater utkast. Ikke-rapportert og til dels ulovlig utkast kan imidlertid være vanskeligere å kvantifisere enn lovlig utkast. Norge som stor fiskerinasjon blir med jevne mellomrom utfordret til å kvantifisere og dokumentere mengdene som kastes ut død eller døende, og som ikke rapporteres. Dette har betydning for bestandsberegninger, miljømerking av fiskeriene og krav fra land som importerer sjømat fra Norge, og for å dokumentere potensialet for fremtidig utnyttelse av pt ubenyttede ressurser.

Arbeidet vil utforske og kvantifisere eventuelle forskjeller i arts- og størrelsesfordeling mellom fisk fisket av en gitt flåtegruppe, i et gitt hovedfangstområde med en gitt fangstredskap i et gitt kvartal i året, og fisk landet av de samme fiskeriene/flåtegruppene. Slik vil utkast/bifangst av både kommersielle og ikke-kommersielle arter i norske pelagiske og bunnfisk fiskerier kartlegges og kvantifiseres. Tanken er å estimere urapportert fangst og mulig utkast i ett hvert norsk fiskeri om gangen. Dersom urapporteringen er marginal, så vil man vente en lengre tid før man estimerer på nytt (f.eks. 5-10 år), mens fiskerier der dette viser seg å være et større kvantum så vil disse bli overvåket og estimert årlig.

Fremdriften i arbeidet har gått sent pga manglende ressurser. Arbeidet startet i 2012 som et pilotprosjekt, og omfattet da kartlegging og kvantifisering av bifangst i loddefiskeriet og utkast/bifangst i kystfiskeflåten < 15 m total lengde som fisket med garn i hovedfangstområdene 00, 05 og 06. Arbeidene og resultatene, som ennå ikke er formelt publisert, gjorde at forvaltningen måtte sette av et kvantum torsk til dette loddefisket for at det kunne la seg gjennomføre, mens utkast/bifangst i kystfiskeflåten < 15 m var helt marginalt. Det er videre samlet inn data på utkast/bifangst i trål- og lineflåten > 28 m total lengde som fisker i hovedfangstområdene 04, 05, 12, 20, 21 og 23 i Barentshavet. De neste fiskeriene som vil bli kartlagt er seitrålfisket og rekefisket i Nordsjøen/Skagerrak.

For å sikre en raskere fremdrift i arbeidet og publisering av etterspurd dokumentasjon så ønsker Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet å delfinansiere kostnadene ved å engasjere en stipendiat over en 3-års periode ansatt ved Universitetet i Bergen. Årlig samlet kostnad vil være ca. kr 800.000, men på grunn av tidligst oppstart 1. mai 2017 vil kostnadene i 2017 bli ca kr 620.000 inkl. drift og godtgjørelse ved arbeid om bord i fiskefartøyer. Havforskningsinstituttet vil bidra med halvparten, kr 310.000, og den andre halvparten inkl. drift og arbeidsgodtgjørelse om bord ved feltarbeid, foreslås dekket over Ordningen.

Budsjett over ordningen:

kr 310.000,-

4.24 Prosjektstøtte kysttorsk sør – genetisk kartlegging av torskebestanden i Oslofjorden og vurdering av hvorvidt det fremdeles rekrutterer fjordtorsk i Færder- / Ytre Hvaler nasjonalparker (driftsstøtte til prosjektet «Krafttak for kysttorsken»).

I rapporten «Oppdatert kunnskapsstatus om kystnær torsk i Sør-Norge» (Fisken og Havet Nr. 4/2016) vektlegges bestandsnedgangen for kysttorsk i østlige deler av Skagerrak/ Ytre Oslofjorden. Torskens fravær har motivert et lokalt initiativ i regi av Færder- og Ytre Hvaler nasjonalparker gjennom det nylig konstituerte prosjektet «Krafttak for kysttorsken». Havforskningsinstituttet er med som FoU-partner i prosjektet. Fiskeridirektoratet er prosjekteier. Hovedmålsettingen i prosjektets tidlige fase er å (1) innhente kunnskap for å kunne vurdere hvorvidt det finnes rester av fjordtorsk i Ytre Oslofjord, og (2) dersom det rekrutterer torsk med fjordopprinnelse gi råd om tiltak for bestandsrestaurering.

Arbeidet vil bestå av et årlig tokt i mai måned med rusefiske og merking av voksen torsk i Ytre Oslofjord, samt innsamling av vevsprøver. Vevsprøver av årets torskeyngel (0-gruppe) vil bli samlet inn under strandnottoktet i september/oktober som er styrket med nye stasjoner i Ytre Oslofjord. En stipendiat vil bli ansatt ved Universitetet i Agder fra 1. mars 2017, og vil være tilknyttet prosjektet der doktorgradsarbeidet vil fokusere på populasjonsstruktur hos torsk. Stipendiaten vil i sesongen arbeide om bord i fiskefartøyer som deltar i leppefisk-fiskeriet i Ytre Oslofjord og gjennom dette sikre et større og romlig mer komplett prøvemateriale.

For å sikre fremdrift i dette arbeidet ønsker Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet å delfinansiere kostnadene for denne delen av prosjektet. Stipendiatstillingen er finansiert av Kunnskapsdepartementet via UiA, men har ikke budsjett til drift og genetiske analyser. Havforskningsinstituttet støtter det populasjonsgenetiske arbeidet i Ytre Oslofjord med kr. 400 000 i 2017 (50%). Vi ønsker å styrke dette ved å allokere ytterligere kr. 100 000 til genetiske analyser for 2017 og kr. 200 000 til timeverk for forsker forbundet med gjennomføringen.

Budsjett over ordningen:

kr 300.000

5 Finansiering av de enkelte prosjektene

Prosjektene baseres finansiert på bevilgning over kap. 917 post 21 og andel av forskningsavgift tildelt Fiskeridirektoratet for 2017.

6 Avsluttende kommentarer:

Prosjektene som vil bli gjennomført i 2017 er utarbeid i samsvar med det som fremgår av Statsbudsjettet og tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet for 2017, samt nødvendige prioriterte utviklingstiltak i henhold til Bestands- og Fiskeritabellen.

Bruk av mer selektive fiskeredskap er ett av de viktigste redskapene for å unngå utkast og uønsket fiskedødelighet.

Kartlegging av fangstsammensetningen i ulike fiskerier, samt innhenting av kunnskap om fisket av enkelte arter er ett ledd i å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen for å kunne fatte beslutninger på en hensiktsmessig og best mulig måte for det utøvende fisket.

Behovet for å gjennomføre opprensning av tapte fiskeredskaper er vel dokumentert ut i fra de erfaringer en har oppnådd ved de årlige prosjektene.